

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravništvo in ekspedicijski v „Katol. Tiskarni“, Vodnikovcove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenjskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 81.

V Ljubljani, v torek 10. aprila 1894.

Letnik XXII.

## Krščanska šola.

Govor princa Lichtensteina na zborovanju katoliškega šolskega društva na Dunaju.

(Dalje.)

### 4. Šola in socijalna preosnova.

Seveda se moramo varovati vsake jednostranosti. Ne smemo se udati zložni in površni veri, da je krščanska omika že rešena s samo preosnovo šole; to bi bilo prav tako neresnično, kakor če bi mislili, da ozdravimo bolno človeštvo s samimi narodno-gospodarskimi preosnovami.

Ne, gospoda! Oboje je potrebno: preosnovati šolo in preosnovati narodno gospodarstvo.

Hodimo v tem za vzvišenim vzgledom očeta vsega krščanstva, za Leonom XIII. S svojo okrožnico „Rerum novarum“ nam je dal navodilo, kako rešimo socijalno vprašanje; po teh navodilih pridejo duhovniki in posvetnjaki naravnost do svojega cilja; Ni ga pa menda vprašanja, s katerim bi se bil sv. Oče tako neprenehoma bavil in o katerem bi se bil tolikrat in tako odločno izrekel, kakor o šoli; tako že leta 1878., precej potem, ko je bil izvoljen, v nekem pismu do svojega kardinala-namestnika o rimski osnovni šoli in njenem brezverskem značaju; nato v dolgi vrsti let svojega slavnega vladanja v mnogoštevilnih pismih do škofov najrazličnejših narodov in dežel, do škofov na Ogerskem, Portugalskem, Bavarskem in v Ameriki.

„Ne opusti ničesar“, piše Leon XIII. nekemu škofu v Lusiani, „da pridobiš mojim otrokom katoliške šole. Šolska soba je bojišče, na katerem se ima odločiti, ali naj obdrži družba svoj krščanski značaj. Šolsko vprašanje je za krščanstvo vprašanje za življenje in smrt.“

Razkristijanjenje šole se je v naši moderni omiki pričelo mnogo pozneje, kakor odpad od gospodarskih in socijalnih predpisov krščanstva. Ker pa je naša vera, božji nauk našega Odrašenika, nedeljiva celota, ki se ne dá porabiti le za posamezne slučaje v življenju krščenih narodov, zato trpi povsod škodo, ako jo izpodrinejo tudi le z jednega mesta. Ako pa zmaga le na jednom polju, pridobiva potem zmago za zmago na celi vrsti.

Pred prevratom l. 1789. je bila šola na Francoskem skozi in skozi verska; in vendar je grozovito propadalo ljudstvo v veri in nramnosti, dokler ni prevrglo kraljevega prestola in začelo ostudno preganjati sv. Cerkve.

Kako naj si razlagamo ta na videz nelogični, vsemu razmišljanju nasprotujoči zgodovinski razvoj? Tako pač, da je odpad burbonskih kraljev od socijalnih predpisov in zakonov krščanstva popolnoma omajal versko prepričanje francoskega ljudstva.

Stara vlada je pač pridržavši vsebine oropane srednjeveške oblike postala novoveška plutokracija z vsem, kar se je drži in se vanjo zajeda.

Radi sramotne, dolgotrajne denarne zadrege je pokončal državni zakladnik lepo vravnavo družbe, ker je prodajal mojsterska mesta, in v obrtnijo je vtihotapil kapitalizem. Iz istega uzroka je razdejal državni zaklad po prebudi posrednih in neposrednih davkih kmečki stan in njegovo prihodnost pripravil ob pogum.

Okrog prestola pa se je sukal neprodirno gost krog bogateev, ki so ločili prestol od koprnečega, stiskanega ljudstva, vladarja in ljudstvo jednako guli z odrtijo, s kraljevskih posestev zakupi, s carinami in državnimi zakupi, ter si po svaštvu pridobili že iz davna ubožano, od posestva ločeno, od

državnih pokojnih živeče visoko plemstvo. Nekdanji fevdniki so opustili svojo opravo, ki jim je bila pretežka; tolsti borzni junak je zlezel vanjo ter se prelevil v viteza.

Že „La Bruyère“ piše sto let pred prevratom: „Si le financier manque son coup, les courtisans disent de lui: c'est une homme de rien, un maloutru; s'il reussit ils lui demandent sa fille.“ „Ako se denarnemu velemožu ponesreči njegova sleparija, pravijo dvorniki o njem: ta človek je nizkega rodu, zloben tepec; ako se mu je posrečila, prosijo ga za roko njegove hčere.“

Ta v izbornih verskih ljudskih šolah in vseučiliščih vzgojeni francoski narod je postal pod „ancien régime“-om do cela duha Voltairejevega in brezbožen, prevrgel prestol in altar in molil boginjo pameti. Ta narod je sicer ob splošnem klanju pomoril tudi dvaintrideset velikih zakupnikov in morda prav toliko bankirjev, toda temelja in podslomb kapitalizma se ni dotaknil, tako da isti kapitalizem na razvalinah nasilja, katero se ali dá podedovati ali sploh misliti, do današnjega dne v deželi panamskih sleparij vedno dalje širi svojo premoč, ki vedno huje tlači.

Življenje kakega naroda pač ne trpi nobenega nasprotja med naukom in življenjem, nobenega prepada med nramnostjo in zakonom. Ne more služiti Kristusu in mammonu hkrati. Kakor hitro mu omejite obzorje na zemljo in njene dobrote, izgubi vzlet, ki dviga dušo k Bogu. Njegovo oko postane kratkovidno in taji nebesa, o katerih ga učé duhovniki.

(Dalje sledi.)

## LISTEK.

### Svatopluk,

knez velikomoravske države.

Napisal Frant. Kameniček. Z dovoljenjem pisateljevim preložil S. S.

Prva večja država po kraljestvu Samovem, na tleh dandanašnje Avstro Ogerske je v srednjem veku Velika Morava. Imenuje se v prvi četrtini IX. stoletja in je trpela do konca X., ko so jo v neznanih bojih pred l. 906 zrušili Mažari. — Obsegala je v začetku Moravo v današnjih mejah in na izhodu ogrsko Slovakijo do Visoke Tatre, kjer je za Mojmira I. Velikomoravskega, vladal paganski dedni knez Pribina s sedežem v Nitri.

Dudik šteje k Vel. Moravi pozneje tudi del Panonije okolo Blatnega jezera, če tudi se je ta zemlja smatrala za fevd nemške države.

O vladanju prvega velikomoravskega kneza, že imenovanega Mojmira I., nimamo skoro nobenih poročil, a gotovo je skoro, da je bilo njegovo vladanje bogato na činih, ker je bil nemškemu cesarju neprijeten sosed. Znano je samo, da je 830 pregnal Pribino z njegovega dela Nitranskega — in da je pregnani knez bil prijazno sprejet v Panoniji od cesarja Ludovika Nemškega; v l. 846 pa govorijo

viri o prvem navalu nemškem na Moravo, pri katerem so Nemci pregnali Mojmira se stola in njegovega sinovca Rostislava kot vassala nemške države posadili nanj. Hrabri Rostislav si je priboril l. 855 od Nemcev posebno samostalnost ter uredil državo tako, da je štela k najmočnejšim srednje Evrope. Razširjanje krščanstva po Moravi in njegova popolna zmaga nad poganstvom — zasluženje sv. bratov solunskih Cirila in Metoda — spada pod njegovo vladno. S tem si je zagotovil Rostislav, stolujoč v staroslavnem Velehradu v narodu večen spomin. Nobeden velikomoravskih vladarjev ni razumel potreb svojega naroda, kakor on, a vlada je bila istotako zrušena s silo.

V Nitri je v tem času vladal njegov bratranec Svatoopluk, mož poln slavohlepija, kateri se je zvezal proti njemu l. 870 s Karlmanom Korotanskim, nezakonskim sinom Ludovika Nemca, da bi ga pahnili s prestola — Rostislava so v boju z zvižajo vjeli, oslepili in vrgli na Nemškem v ječo do smrti. Zakladi njegovi so se odvedli v Korotan. — Oskrbovanje Morave se je poverilo avstrijskima grofoma Viljemu in Englišku, vladarjema vzhodne krajine, zakaj Nemci Svatopluku niso verovali, nasprotno — vjeli so ga in odvedli v ječo v Regensburg (871). Ko so se pa Moravani pod Slavomirov vzbunili, vedel si je Svatoopluk pridobiti pri Nemcih toliko zaupanja, da so mu dali vojsko, s katero bi naj po-

koril svoje rojake. Pridrl je do Velehrada; tam pa je izdal nemško vojsko, podal se k Moravanom, porazil Viljema in Engliška tako, da sta oba padla v bitki ter se sam polastil vlade v Moravi 871. Oskrbovanje Avstrije prevzel je Aribu.

Z dvojno izdajo torej je dosegel Svatoopluk prestol moravski; prvič je izdal svojega strica Rostislava in drugič Nemce. Etično se ne more odobravati ne prva, ne druga, patriotično se mu odpusti prva za drugo in obe se razlagata iz njegovega hrepenenja po vladi in junaških činih. Na prestolu moravskem se je obdržal tudi proti Nemcem, ki so se bojevali z njim na severu in jugu celo 872. l. zmagal je in sklenil z njimi po daljšem pogajanju mir v Forchheimu (874), v katerem ga je cesar v resnici pripoznal kot vladarja Velike Morave. Samostalnost njegove države je bila potrjena kakor tudi njegovo gospodstvo nad Češkimi in drugimi slovenskimi zemljami, katere bi si še s časom morebiti pridobil. Panonije še takrat ni dobil, akoravno je bila po smrti Koceljovi (874) za to ugodna prilika. Pripadla je k nemški državi kot fevd\*) pod osebno gospodstvo Karlmanovo.

Čehi pa so bili že takrat v tesnejši zvezi z Moravo, ker je prè Svatopluk hitro po svojem nastopu vzel za ženo hčer ali sestro svojega vrstnika češkega

\*) V češčini stoji odumrt — fallgut, slovenske besede ne vem in je tudi ni najti.

6 m m 02



## Govor poslanca g. prof. Franca Šukljeja

v državnem zboru dne 5. aprila.

### Državni proračun.

Moji častiti gospodje! O budgetu se v današnji debati ni skoraj nič govorilo in reči moram, da se mi ta zdržljivost zdi jako lahko umljiva. Jaz mislim, da so postavke državnega proračuna tako utemeljene, da jih ni treba resno več utemeljevati.

Častita opozicija, ki je v odseku bila zastopana deloma po jako strokovnjaških časih, je to na jako znamenit način konstatovala.

Karakteristično je, gospodje moji, kadar se je s strani opozicije v pokritju predlagala kaka sprememba — če me spomin ne moti — se je to zgodilo v takem smislu, da se je hotelo številke ne pomanjšati, temveč povišati. Častiti tovariš gosp. Kaizl je pri jedni priložnosti se izjavil v budgetnem odseku: „Naš budget bolega za kroničnimi preostanki.“

Gospodje moji! Nekaj resnice je v tem izreku, ali jaz mislim, da preostanek v budgetu je pač taka bolezen, da se že prav dobro prenese. Zares čudno se je stvar premenila. Če se pomisli nazaj na deset let, v čas, ko sem jaz vstopil v to visoko zbornico, se je tedaj, ako si pogledal v slovstvu okrog, kako delo ali strokovni list vzel v roko, Avstrija slikala kot država s kroničnimi primanjkljaji, in kako je danes?

Računski sklepi kažejo že nekaj let jako znatne prebitke. Ravnoesje v financih se je doseglo, dočim skoro v vseh drugih državah sveta se kaj neprijetno kaže primanjkljaj v državnem proračunu. In tukaj mislim, da je dolžnost hvaležnosti, če se pri tej priliki spominjamo moža, katerega previdnosti in vztrajni odločnosti se imamo poleg domoljubja avstrijskih narodov in njih požrtvovalnosti v prvi vrsti zahvaliti za zboljšanje avstrijskih financ. Bilo je v vročini hudega boja — in to mnogo opravičuje — ko se je izustila zlobna beseda o „poljskem gospodarstvu“ v državi. In jaz mislim, če se vzame današnje poročilo finančnega odseka v roke, da mi bodo pritrdili vsi, katerim je resno za red v državi, da naša stara država še nikdar ni imela boljšega gospodarstva.

Ali v tem oziru ima častiti gospod poročevalec popolnoma prav v svojem jako poučnem poročilu, če kaže na velike troške — mislim, da je to na 5. strani — ki bodo v bodoče še obremenili naš budget. Jaz sem popolnoma njegovih mislij, da je nujno potrebno previdnosti in pravočasne skrbi za naš budget vzlic momentanemu redu, in jaz bi temu, kar on navaja, še nekaj pristavil v utemeljitev teh mislij. Treba bode, da znatno povišamo naše izdatke pri nekaterih naslovih. Tukaj naj opozorim na postavko, katera je velicega pomena, če tudi se v budgetu tako malo izraža in se je v tej zbornici tako malo omenila. To je postavka „Sanitetna služba“, katero najdete skrito v poglavju 7, nasl. 2 potrebščine.

Kacega pomena je zdravstvena služba, za to imamo dober dokaz lansko leto, ko se je z energičnim izvrševanjem zdravstvene službe posrečilo, omejiti kolero na Galicijo in jo premagati vzlic neugodnim razmeram.

Če hočemo pa to zdravstveno službo ne morda dalje razvijati, temveč le ohraniti na sedanji višini, potem je neobhodno potrebno, da se ta postavka znatno poviša.

Kako so pa stvari sedaj? Kakšno stališče in kakšno nalogo imajo organi zdravstvene službe, v

prvi vrsti okrajni zdravniki? Država od njih pred vsem zahteva, da dovrše najtežje, najdaljše in najdražje vseučiliščne študije, da so doktorji vsega zdravilstva; nadalje se od njih zahteva, da napravijo težavni fizikatski izpit in očitno se vidi tendenca, da jih hočejo porabiti popolnoma jedino za sanitetno službo in jim bolj ali manj zapreti posstranski zaslužek prakse. Ta tendenca je opravičena, ali kakšno plačilo daje država? Prosim, ti funkcionarji so v X., le nekateri v IX. činovnem razredu, to se pravi: možje, ki so si pridobili doktorstvo, katerih služba je združena s težavami in nevarnostmi, imajo službo in plačo okrajnega tajnika, kateri se jemlje izmej kvalifikovanih podčastnikov. Jaz mislim in izročem že pri tej priložnosti, da se to mora premeniti. Za zdravstveno službo se bode moralo bolj skrbeti; treba bode okrajne zdravnike prestaviti v IX. oziroma VIII. činovni razred. Morda bode dobro, da se stavi neki vmesni član mej deželnimi zdravstvenimi referenti in okrajnimi zdravniki, ali gledé na množče se posle omenim samo zakon o živilih, ki bode jako pomnožil naloge sanitetne službe, bode tudi potrebno, da se pri centralnih uradih nekaj primernih močij boljše plačuje.

Ne zdi se mi času primerno, da bi sledil svojemu neposrednemu govorniku na poprišče valute in zatorej popustim budgetarni del svojih izjav in predidem na politično polje.

(Dalje sledi.)

## Politični pregled.

V Ljubljani, 10. aprila.

**Rusinski klub** se je razbil. Minoli četrtek so rusinski poslanci imeli posvetovanje, kako stališče naj zavzemajo nasproti sedanjemu političnemu položaju. Pokazalo se je dvojno povsem različno mnenje. Nekateri so za to, da klub podpira vlado in hodi, kolikor je moč, v sporazumljenju s Poljaki, drugi so pa zahtevali, da pojdejo Rusini v opozicijo. Profesor Romančuk je izjavil, da on drugače ne ostane v klubu, da pojde v odločno opozicijo proti vladi. Ker se je videlo, da se sporazumljenje doseči ne da, se je klub razšel. Rumančuk najbrž vstopi v mladočeski klub, kdo morda vstopi v poljski klub. Kateremu se bode pa znabiti ugodneje zdelo, da ostane divjak. Za rusinsko narodnost pač ne bode ugodno, rusinski poslanci niso več jedini, kajti že sedaj so jo tako prezirali, kakor bi Rusinov ne bilo v Avstriji, še bolj jo bodo v prihodnje.

**Upokojenje vseučiliškega profesorja Bresztynszkega.** Našim čitateljem je znano, da je vlada hrvatska upokojila profesorja Bresztynszkega samo zaradi tega, ker se v političnem oziru ni strinjal z njo. Vseučiliška mladež je sedaj izdala izjavo, v kateri proti temu protestuje in nazivlje ta korak težek udarec za vseučilišče in veliko krivico proti gospodu profesorju. Vseučiliška mladež dobro vé, da je temu činu hrvatske vlade treba iskati uzroka zunaj profesorskega delovanja Bresztynszkega, ker je on jako učen, reden in značajan mož. S skrbjo gleda mladež na bodočnost včeučilišča, ko pri nameščevanju in umirovljenju več ne odločujejo znanstveni, temveč drugi oziri. Vseučiliški mladeži ne more biti vse jedno, koga dobi za učitelja in je zatorej na svojem shodu dne 8. aprila sklenila prototostovati proti vladnemu postopanju.

**Kossuth II.** Mažarski listi poročajo, da bode drugi sin Kossuthov Franc prevzel nekako politično nasledstvo svojega očeta. Nastanil se bode na Ogerskem. Mažarski narod se je prepričal, kakor zagotavljajo mažarski listi, da ima odlično zmožnost in velik značaj v sinovih Kossuthovih. Obnašala sta se taktno in v najmučnejšem položaju vsacega zadovoljila. Narod je srečen, da je spoznal Kossuthova sinova, kakoršna sta v resnici. Listi napovedujejo, da bode Franc Kossuth postopal prav v duhu svojega velicega očeta. Franc Kossuth bode popolnoma zastopal Kossuthove ideje. Poklican je, da prevzame nekako vodstvo mažarskega naroda. Nad tem se ne bo nikdo na Ogerskem izpotikal, da nima ogerskega državljanstva. Sploh pišejo ogerski listi, kot bi Kossuth imel sedaj za očetom zasesti ogerski prestol. Ta stvar pa ima svoje resno lice. Mažari bodo jeli odločneje delati za popolno odločenje od Avstrije. Zato je pa dolžnost državnikov tudi naše državne polovice, da se na vse pripravijo, treba bode zares misliti, je li umestna državna oblika za našo državo dualizem.

**Civilni zakon na Ogerskem.** Ogerska zbornica poslancev je danes zopet začela zborovati. Vlada se boji za svoj obstanek. Skrajna levica pride s predlogi, katerim ne bode več ustreči. Zahtevala bode, da se Kossuthove zasluge še uvekovečijo s posebnim zakonom. Gotovo bode se pri tem govorile stvari, katerih vlada ne bode smela mirno po-

slušati. Če pa se upre skrajni levici, pa padejo njene proticerkvene predloge. Zatorej pa vladni „Nemzet“ prigovarja poslance, naj nikar z drugimi stvarmi ne ovirajo posvetovanj o civilnem zakonu. Pri tem pa vladni list trdi, da je večina za civilni zakon že v gospodski zbornici zagotovljena. To je pač pesek v oči. Mnogi člani gospodske zbornice že tako ne bodo marali glasovati za vlado po dogodkih poslednje dni. Liberalcem seveda ni ugodno, da je malo upanja, da bi prodrli s civilnim zakonom. Baš Kossuthovo slavlje je mnogo pripomoglo, da vlada ne bode dosegla svojih namenov. Liberalna vlada se nikakor ne more dolgo obdržati.

**Srbija.** Srbska vlada misli v kratkem razpustiti sedanjo skupščino, ker ž njo več vladati ne bode mogoče. Dala je prefektom in občinskim predstavnikom že nekatere navode, kako naj postopajo pri novih volitvah. Naročila je mej drugim, da naj pri sestavljanju seznamov volilcev nikar se ne ozirajo na davčne priklade. Več radikalnih volilcev vsled tega zgubi volilno pravico. Na ta način se menda nadeja vlada spraviti v manjšino radikalec. Seveda se bode še poslužila tudi drugih sredstev. Občine se pa baje mislijo ustaviti vladni zahtevi. Stvar morda še pride pred državni svet, ki je po večini radikalen. Težave bode vsekako vlada imela, ako bode hotela zmagati z naprednjaki in liberalci, ko je večina dežele še vedno na strani radikalec.

**Pruski Poljaki** so glasovali za nov vojaški zakon in vladi pripomogli do zmage, ker so se nadejali, da kaj dosežejo za-se v narodnem oziru. Nemški listi so že tudi dolgo napovedovali, da vlada misli poljščini dati večje pravice v šoli. Sedaj se je poljščina smela le zasebno gojiti. Te dni je pa izdal minister ukaz, da se bode poljščina učila v poljskih krajih za tiste otroke, ki se morajo učiti veronauka v poljščini na srednji stopinji najdalje dve leti po dve uri na teden. To je gotovo jako malo in otroci se bodo jedva čitati naučili v materinščini. Nenaravno je pa že to, da se na najnižji stopinji ne sme poučevati v poljščini. Poljaki seveda niso zadovoljni s to pridobitvijo in nekateri že premišljajo, če je li umestno, da tako zvesto podpirajo vlado. Vidi se, da se pruski vladni krogi še vedno drže načela, da se Poljaki morajo popolnoma ponemčiti.

**Revščina na Španjskem** je silno velika. V Andaluziji je na tisoče ljudij brez dela in jela. Nekatere občine so nekaj časa podpirale stradalajoče, dokler se niso njih blagajnice izpraznile. Več ljudij je že lakote umrlo. Vlada namerava začeti nekaj javnih del, mej drugimi jedno gledališče za boje z biki. Toda s tem ne bode še dosti pomagano. Sploh pa vlada ne hiti z delom. Že v januarju se je sklenilo, da se začne dotična dela, ali se še sedaj niso začela, ljudstvo pa strada. Država pa dosti tudi storiti ne more, ker je sama zakopana v dolgove. Sploh so pa revščini krive nezdrave lastninske razmere kakor v Italiji. Treba je velicih narodnogospodarskih in agrarnih reform, katerih se pa sedaj vladajoče stranke ne marajo lotiti, ker se boje vsake žrtve. Brez žrtev s strani posedajočih stanov je pa vsako zboljšanje nemogoče. Pomanjkanje bode leto za letom večje.

## Socijalne stvari.

### Židovsko vprašanje.

Zadnjo soboto teden so v Krakovem v židovskem oddelku na Stradomju in Kažmjeru v množicah se zbrali ljudje in v mraku jeli pobijati okna židovskim hišam, pustošiti njihove predajalnice in sploh podirati, kar so mogli. Še-le vojaštvu se je posrečilo razgnati napadovalce. Strahovit krik je nastal vsled tega po celem Izraelu; židovski listi kriče in jokajo, da je groza. Ravno to soboto se je pričela slovesnost Kossuthova in takoj so porabili to priliko nasprotniki slovanski, da so jeli sumničiti Poljaki, očitati jim slepost, fanatizem in kedo ve, kaj še.

Lep vzgled so nam, kako se je treba potegniti za svoje. Nekaj pobitih židovskih šip jim razgreje kri! Gotovo tudi mi ne odobravamo pouličnih surovostij, toda ko čujemo o njih, smatramo tudi za svojo dolžnost pozvedovati, kaj je bil neposredni vzrok tej razdraženosti dobrega, mirnega poljskega ljudstva, kateremu je le prevelika njegova krotkost vzrok, da se židje tako šopirijo mej njimi. In nato imamo točen in vsakemu razumljiv odgovor. Evo ga! — — — Veliki teden so praznovali židje praznik „hamana“. Za nje je tedaj veliko veselje, oblačijo se v maskare in kričoč se potepajo po mestu. Žid je vedno nesramen, toda če je vesel, mu nesramnost ne pozna mej.

kneza Bořivoja. Ta je bil krščen v Moravi in se je naslanjal na svojega močnejšega sosedu ne samo iz verskih, ampak tudi iz političnih oziror, da bi se ubranil podložnosti nemške.

Po miru forchheimskem je vladal Svatopluk precej mirno do l. 883, ker nemiri v Nemčiji niso dovoljevali spuščati se v razmere v Moravi. S Karlmanom Korotanskim in po njegovi smrti (880) s sinom Arnulfom je živel v dobrem prijateljstvu; Arnulfovemu sinu je bil celo kum. Še le, ko so se dorasli sinovi Viljema in Engliška proti avstrijskemu Aribu potegovali za gospodstvo, nastal je med Svatoplukom in Arnulfom razpor in sovraštvo, ker je on podpiral Ariba, ta pa sinova padlih grofov. Cesar Karol Tolsti je odločil za Ariba in Svatopluk, ki je bil zmagonosno odvrnil napad Bolgarov v svojo državo in zatrl domačo zaroto zoper sebe, imel je uvesti Ariba na Avstrijsko. Učinil je to z dosti silno vojsko, s katero je porazil sinove Viljema in Engliška ter jih izgnal iz dežele. Zatekli so se k Arnulfu v Korotan in ta jih je radovoljno sprejel pod svoje zavetje. Svatopluk je zahteval, da se izročijo in se pri tem med drugimi pritožil čez Arnulfa tudi, da je ta bil vzrok napadu Bolgarov na Veliko Moravo. Iz tega je nastala vojna, v katerih je Svatopluk v letih 882 in 884 posebno hudo napadal Panonijo in spravil Arnulfa v veliko zadrego.

(Dalje sledi.)



Tako je ob zadnjem „hamana“ se napravil neki sin Izraelov v obleko katoliškega duhovnika, ki gre previdet bolnika; pred njim pa je mlad žid obločen za strežnika nesel svetilnico in zvonil. Vsi so mislili, da gre res duhovnik obhajati, zato so poklekali in ga sploh spoštljivo pozdravljali; četa vojakov je po vojaški pozdravila, policaj v službi je salutiral, toda ko je žid šel mimo njega, opazil je slabo skrite pejsa, (skodrane lase pri ušesih) in ga je spoznal. Ustavil ga je, toda tu so pribrumeli z vseh koncev mesta židje, in so obkolili policaja; nesramni bogokletnež je pa ušel.

Policaja so židje vrgli ob tla in ga bili; ako bi ne bili prihiteli finančni stražniki, bi ga bili potokli do smrti.

Te besnosti židovske kristjani niso pozabili in kamor koli si prišel, si videl, kako je ljudstvo razburjeno proti njim. Zadnjo soboto se je ta razburjenost javno pokazala. Vse mesto Krakovsko je bilo o priliki Košejuškove slavnosti na večer razsvetljeno, samo židovski oddelek je bil po večini teman. To je še bolj razdražilo ljudstvo in posledica tega so bili popisani izgredi.

Sedaj jih je vojaštvo ustavilo, toda s tem nikakor ni ustavilo srda kristjanov proti židom; brez dvojbe se bodo taki prizori še večkrat ponavljali in sicer dotle, dokler židje ne spoznajo, da hočejo kristjanje ostati gospodarji na lastnih tleh in da si ne dade od pritepenecv sramotiti svoje vere. Židje so dolgo mirno izsesavali krščansko ljudstvo; tudi najgorje krivice niso vzbudile uspešne reakcije; toda vselej, kedar so židje v svoji predrznosti jeli napadati krščansko vero, tedaj se je vzbudila spéca samozavest v ljudstvu in se pokazala čisto v požarih in krvi. Predrznost in nesramnost židovska proizvoduje — antisemitstvo in dokler se židje v tem ne pobotljajo ali postavno ne prisilijo k spremembi, ne bo rešeno židovsko vprašanje.

## Slovstvo.

**Hrvatski učitelj.** Broj 7. V Zagrebu 1. aprila 1894. — Ta številka je praznično okičena ter prinaša na prvi strani v lepem rudečem okviru sliko novega zagrebskega nadškofa dr. Posilovića. — Med drugim gradivom pričinja z zanimivo Koreničevo razpravo: Konferencije šolskih nadzorov, v kateri pisatelj pojasnjuje, da sedanje ljudske šole ne vstrežajo svojemu namenu.

**Argo.** Zeitschrift für krainische Landeskunde. — St. 3. tega znanstvenega lista objavlja naslednje raznovrstne, zanimive tvarine: Reiseskizzen aus Italien. — Die Felsenburg Lueg in Innerkrain (s sliko gradu). — Die Lueger Grotte. — Eine Vereins-sitzung in Laibach im Jahre 1694. — Die Privilegien der Stadt Stein. — Poleg tega kot prilogo šest listov, narisanih z raznimi starinami in posameznostmi predjamskega gradu.

## Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. aprila.

### † Andrej Alijancič.

Po dolgem hudem bolehanju je umrl dne 9. aprila opoldne v Celovcu naš rojak preč. gospod Andrej Alijancič, stolni kanonik in dolgoletni odbornik družbe sv. Mohorja. Pokojnik se je porodil dne 21. novembra 1813. leta v Kovoru na Kranjskem ter bil v mašnika posvečen dne 2. avgusta 1838 leta. Vestno in marno je opravljal mnoge posle svoje duhovne službe. Bil je tudi knežskoškofjski duhovni svetovalec lavantinske škofije in ko je leta 1888 praznoval svojo zlato mašo, bil je imenovan papeževim hišnim prelatom in častnim komornikom. Dolga leta je bil tudi dekan celovške škofije. — Mnogo je skrbel na ubožce in celovška Vincencijeva družba žaluje ob grobu jednega najzaslužnejših svojih udov. — Iskreno je ljubil svoj slovenski rod, bil dolga leta odbornik Mohorjevi družbi ter rad podpiral narodna podjetja. Dal Bog svojemu zvestemu služabniku večno plačilo v nebesih! Pogreb bo v sredo ob polu 3. uri popoldne.

(Zahvala grofa Hohenwarta.) Za zaupnico se je zahvalil grof Hohenwart v ljubeznivem pismu blejskemu dekanu, vč. g. J. Razboršku, v katerem pravi, da „ga je zaupnica gledé števila in gledé kakšnosti podpisov jako veselila in da jo umeje ceniti po njeni popolni ceni“. Potem pa pristavlja lepe besede: „Sprejmite, prosim, zagotovilo, da se bom trudil, kar naj-

bolje bom mogel, zastopati koristi svojega volilnega okraja in naše drage domovine, dokler mi Bog za to daruje močij.“

(V mašnike bode posvečenih) v lavantinski škofiji letos sledečih 16 gg. bogoslovcev: Četrtoletniki: Janez Čemažar iz Sele, dekanije Loka; Jožef Janžekovič iz Polenšaka, dekanije Ptuj; Fortunat Končan iz Zalca, dekanije Celje; Franc Kovačič iz Veržeja, dekanije Ljutomer; Martin Pirtovšek od Svetega Martina na Paki, dekanije Braslovče; Preskar Karol iz Polja, dekanije Kozje; Rožman Alojzij od Ljutomera, dekanije Ljutomer; Sket Miha od Svetega Križa pri Slatini, dekanije Rogatec; Sijanec A. od Sv. Križa na murskem polju, dekanije Ljutomer; Šlamberger Lovro iz Hajdine, dekanije Ptuj; Terstenjak Ernst od Sv. Barbare pri Vurbergu, dekanije Maribor na levem bregu Drave. — Tretjeletniki: Jožef Čede iz Griž, dekanije Celje; Janežič Rudolf od Sv. Nikolaja pri Ljutomeru, dekanije Velika Nedelja; Anton Novak iz Soštanja, dekanije Saleška dolina; Jakob Palir iz Zibike, dekanije Šmarje.

(Slovenske paralelke v Celju.) Iz nekega pisma priobčenega v Celjski Vahtarici, ki ga je pisal rajni Smejkal voditeljem nemške stranke v južnem Štajeru, izvemo, da je načelnik nemške levice dr. Russ bil naprošen od nemške stranke na Češkem, naj glede slovenskih paralelek v Celju skupno postopajo. Taka skupnost nam ne pomenja pravičnosti!

V Trstu, Gorici in Rovinju so dobili vsi, ki so v sodnijski službi, zaukaz, da se morajo v teku jednega leta priučiti slovenskemu, odnosno hrvatskemu jeziku v govoru in pisavi, ako želijo pri sodnji ostati — v protivnem slučaju jih odpusté iz službe. Da je ta ukaz zadel kot strela iz jasnega neba primorske italijanske časopise in njih prijatelje, ni potrebno niti spominjati. Koliko časa bodo pa Italijani potrebovali, da se priučé slovanščine — je odvisno od njih dobre volje. Sicer naše mnenje pa je, da se Lah ne bode nikoli privadil slov. jezika, da bi mogel v njem pošteno uradovati. Slovenci in Hrvati pa potrebujejo le takšne moči, ki bodo res kos svojim nalogam, ne le polmiši in poltiče. Zob vremena nam dokaže, kakšen plod rodi to seme! Toda za pravični ukaz smo iz srca hvaležni!

(Dolenjski železnici.) Komisijski vlak, ki je šel v soboto iz Ljubljane do Straže, vrnil se je ob 7. uri 31 minut (južni kolodvor) v Ljubljano. Sestavljen je bil iz štirih osebnih voz I. oziroma II. razreda. Vožnja se je vršila brez vsacih zaprek in je proga skozi v dodelanem stanju ter tir v redu položen. Na posameznih postajah ogledali so si s tem vlakom vozeči se višji železnični uradniki stavbe, važnejše naprave in objekte. V Novem Mestu bil je za tem postanek in obed. Vožnja je trajala blizu tri in pol ure, vračunši zamudo mej vožnjo. — Ker bode ta nova proga, ki se otvori s 1. junijem, smatrati kot glavna proga, ona na Kočevje pa kot stranska, vozili se bodo potniki do Straže s prvotnim vlakom, onim v Kočevje namenjenim pa bode na Grosupljem se v drug vlak presesti. Gledé prihodnjega vožnega reda za osobne vlake čujejo se že zdaj obče želje, da bi odhod bil iz Ljubljane če ne že zjutraj, vsakako pa opoldne vsaj za jedno ali poldrugo uro kasnejši, ker je občinstvu — domačemu kot zunanjemu — le-ta čas bolj prikladen. Nadejamo se, da bode tako prometno vodstvo kot glavno ravnateljstvo državnih železnic potrudilo se, uvaževati drage volje opravičene želje občinstva in jim po moči vstreči.

(† Fr. V. Weber.) Dne 5. t. m. je umrl v vestfalskem mestcu Nieheimu 81letni pevec prekrasnega eposa „Dreizehnlinden“. Rajni je nad nebrojno tolpo piskačev svoje domovine neprimerno visoko. Ljubezen do svojega domovja, njegove zgodovine, trezna razsodnost, pred vsem pa neomahljivo katoliško prepričanje ga dičijo. Nemci nimajo sedaj nobenega pesnika, ki bi se mogel meriti z veličino Weberjevo. Rodil se je pesnik l. 1813 v Alhavznu na Vestfalskem. L. 1838 je postal doktor zdravilstva. Bil je od l. 1861 naprej deželni poslanec. Njegovo zadnje pesniško delo je kmečka povest „Goliath“ z l. 1892. Naj v miru počiva!

(Iz Dubice bosanske) 8. aprila: Lepa večidel suha zima je prešla, pomlad je tu. Včeraj smo slišali kukovico, in drevje je v početku cvetja in zelenja. Toplote je bilo včeraj 18 Reaum. v senci, presuho je že za polje. Hvala Bogu za tako toplo vreme, drugače bi bilo hudo za živino, sena je itak težko

dobiti. — Tukaj se bo napravila fabrika za sladkor. Sestavilo se je društvo, da bode zložilo potrebno glavnico s pomočjo vlade. Sladkorna pesa se bode sejala na veliko, zdaj fabrika v Doboju ne more vse porabiti. Zato bodo mogli le nekaj sejati, dokler se tu ne naredi fabrika. — Tudi most čez vodo Unó se bo gradil drugo leto; potrebne preiskave se že vršijo. To je pri vedno naraščajočem prometu jako potrebno delo. Stroške bode nosila največ Bosna, nekaj hrvaška ozir. ogerska vlada. Pri sladkorni fabriki bodo imeli prvo besedo tujci — bogati Nemci, katerih je eden v pisal 200 tisoč gld. vplačati. Nadejamo se pa vsejedno velike koristi za poljedelce, ker žito se ne splača sejati, saj je koruza še zdaj po 90 kr. mernik, pšenica pa malo bolje. — Turki imajo sedaj svoje praznike „Bejram“, postili so se mesec dnij, pa lenarili in veliko trošili. Zelo so že propadli; pri njih je veliko siromaštvo.

(Seja občinskega sveta ljubljanskega) bo v sredo dne 11. aprila ob 6. uri zvečer. Na dnevnem redu je tudi pravnega in osebnega odseka poročilo o Predovičevi ponudbi gledé prostora za prašičji sejem.

(Včerajsnji živinski somenj) je bil jako živahen. Prignali so 737 konj in volov, 193 krav in 37 telet. Tudi tujih kupcev je bilo precej.

(Rožica.) „Narod piše iz Zagorja ob Savi v včerašnjem listu mej drugim to-le: „Mi ne delamo prepira, pač pa naš župnik in njegov kapelan, ki pa je premlad, da bi kaj več besedi o njem zgubljevali.“ Moška beseda je ta; za 28letne premlade g. dopisnik ne zgublja besedij, mi pa — zani ne!

## Telegrami.

**Dunaj, 9. aprila.** V neki bližnji opekarni začelo je 3000 delavcev štrajk, ker jim ne dovolijo povišanje plače.

**Dunaj, 10. aprila.** V zbornici poslancev sta danes pri podrobni budgetni debati govorila Mladočeha Breznovsky in Vašaty v češčini proti poglavju „Dvor“. Ministerski predsednik Windischgrätz je izrekel bridko obžalovanje zaradi tega. Oba govornika sta naglašala lojalnost češkega naroda, kateri ministerski predsednik pozna iz lastne skušnje. To lojalnost bi pa bila lepše pokazala, da nista izjavila, da bodeta glasovala proti poglavju „Dvor“. Izjava ministerskega predsednika je vzbudila vsestransko odobravanje in ploskanje, le Mladočehi so burno ugovarjali. Bil je grozen hrup. Pri glasovanju v tem poglavju so Mladočehi glasovali nekateri proti, drugi pa za.

**Dunaj, 10. aprila.** Nekaj sto strajkojočih delavcev opekarne v Inzendorfu je dopoldne vdrló v bližnjo tovarno terracottnega blaga in zahtevalo s silo, da tamošnji delavci popuste delo. Hitro na pomoč poklicana policija napravila je red.

**Praga, 9. aprila.** Del delavcev Richardovega rudnika v Hodovu je začel štrajkati. Prišlo je do izgrediv proti nepovoljnemu oskrbniku. Ljudje so metali kamenje v pisarno. Morala je posredovati žandarmerija.

**Praga, 10. aprila.** Oblastvo je razpustilo včeraj shod delavcev v Plznju. Ker ni mogla policija vzdržati reda, so se vojaki poklicali na pomoč. — V Daudlebu je bil boj mej delavci in žandarmi in so poslednji že bili v nevarnosti. Morali so rabiti orožje. Tri delavce so ranili z bajoneti.

**Budimpešta, 10. aprila.** Predno je danes zbornica poslancev prešla na dnevni red, je predlagal poslanec Babo Kolanszky z izrazom hvaležnosti in spoštovanja do viteškega kralja italijanskega in italijanskega naroda za sočutje skazano povodom smrti Kossuthove izreči zahvalo. Na to je pristavil ministerski predsednik mej odobravanjem, da mejsebojno izražanje simpatij kaže, da se prijateljstvo, ki veže oba vladarja, razteza tudi na oba naroda. Proti Helfyju, ki je grajal vlado, ker se ni udeležila Kossuthovega pogreba, in očital posamičnim ministrom, da so s svojimi odredbami žalili čuvstvo naroda, je izjavil ministerski predsednik, da so vsi ministri jednodušno postopali, da on odklanja vsak razgovor o tem in prevzame popolno odgovornost. Ko je pravosodni minister še zavrnil očitjanje, da se je nezako-



nito postopalo, je zbornica prešla na dnevni red.

**Pariz, 9. aprila.** Osebo, o kateri se je mislilo, da je postavila bombo pred restavracijo Foyot, so spoznali za blazno in so jo oddali v bolniški oddelek jetnišnice.

**Carigrad, 9. aprila.** Znan hotel d'Angleterre je po noči popolnoma pogorel. Olovek ni nobeden zgorel.

**Buenos Ayres, 9. aprila.** Portugalske ladije so odšle, preskrbljene z živežem. Vse brzovjavke iz Brazilije se zabranjujejo.

**Buenos Ayres, 9. aprila.** Ne potrjuje se, da bi Rio Grande bili vzeli. Po telegramu iz Rio de Janeiro so Peixotove čete zopet vzele Kuritybo.

Ze 20 let se premovana **želodžna tinktura** lekarja **Plecolija v Ljubljani** rabi zaradi blagodejnega vpliva in jo zaradi nizke cene (steklenica 10 kr.) lahko rabijo ubožci in bogatinje. 584 10 10-9

#### Umrli so:

7. aprila. Uršula Jenko, kajzarica, 60 let, Kravja dolina št. 11, kron. vnetica možganske mreže. — Terezija Košir, molarica, 72 let, Krojaške ulice 4, ostarelost. — Frančiška Klančar, vpok. poročnika žena, 73 let, Stari trg 4, omehčenje možgan.

8. aprila. Frančiška Perko, krojačeva vdova, 69 let, Florjanske ulice 16, ostarelost.

#### V bolnišnici:

6. aprila. Anton Zidar, gostac, 73 let, gangraena pedis dextra.

7. aprila. Jakob Cesarič, črevljar, 60 let, pljučni emfizem.

#### Tuji.

6. aprila.

Pri **Mateu**: Jelinek iz Brna. — Handl, Just, Schaffer, Glas, z Dunaja. — Rechfeld, Mayrgündter iz Grada. — Hoiser iz Celja. — Arko iz Ribnice. — Goldenzweig iz Trsta. — Kroneisen iz Celovca. — Hoffmann iz Kočevja.

Pri **Sonu**: Baroninja Beust, Georgina Fux iz Badena pri Dunaju. — Wolfer in Geiringer z Dunaja. — Lewy iz Trsta. — Ernest Kollmann iz Ščavnice. — Josip Kollmann iz Grada. — Fischer iz Budimpešte. — Leitner iz Lienca. — Alešovec iz Opatije. — Menzel iz Liberce. — Tunchetti iz Vidna.

Pri **bavarskem dvoru**: Schneider s Češkega. — Schmidt iz Rajhenburga.

Pri **avstrijskem caru**: Medved iz Št. Jurja.

#### Vremensko sporočilo.

| Dan                                          | Čas        | Stanje         | Veter                 | Vreme      | Mokrine na 24 ur v mm |
|----------------------------------------------|------------|----------------|-----------------------|------------|-----------------------|
|                                              | opazovanja | srakomera v mm | toplomera po Celsiusu |            |                       |
| 7. u. jut.                                   | 737.4      | 8.0            | sl. vzh.              | del. jasno | 0.70                  |
| 9. u. pop.                                   | 737.5      | 17.0           | "                     | "          | dež                   |
| 9. u. zveč.                                  | 737.5      | 10.6           | "                     | jasno      |                       |
| Srednja temperatura 11.9 za 3.3 nad normalom |            |                |                       |            |                       |

#### Stanje avstro-ogerske banke

dné 7. aprila 1894.

(Brzovjavno poročilo.)

#### Bankovcev v prometu

|                                 |      |                            |
|---------------------------------|------|----------------------------|
|                                 | gld. | 436.308.000 (+ 7.665.000)  |
| Kovinski zaklad                 | "    | 280.326.000 (+ 808.000)    |
| Listnica                        | "    | 149.926.000 (+ 10.333.000) |
| Lombard                         | "    | 25.836.000 (— 153.000)     |
| Davka prosta bančna rezerva     | gld. | 45.954.000 (— 8.297.000)   |
| Državnih bankovcev je v prometu | gld. | 227.845.000 (— 3.070.000)  |

Nenavadno velik, 9 mesecev star

**pes**

iz čistega plemena bernardinskega je na prodaj. Več pov. lastnik g. Martin Fišer, logarski uradnik, v Šneperku, p. Stari Trg pri Rakeku. 210 3-1

## Nalaganje kapitalov.

**4% zastavna pisma** galiskega zemljiško - kreditnega društva, ustanovljenega 1842.

**Pupilarno varna, fatiranja prosta, kavoljsko sposobna**, tudi za vojaške ženišne kavicje porabljava.

**Hipotekovana** v prvi vrsti, brez izjeme na posestvih vpisanih v deželni deski. Izključena so zagotovila na hiše in kmetska zemljišča.

**Hipotekarna vrednost**: Na vsacih 100 gld. zastavnih pisem pride hipotekarnega pokritja gld. 253.33.

**Varnost** prve vrste z do prve polovice njih vrednosti zastavljenimi posestvi, vpisanimi v deželni deski, z zavezo zemljiško - kreditnega društva z vsemi svojimi aktivami in rezervnimi zakladi, poleg tega še kakor pri avstro-ogerski banki s pravico politične eksekucije.

**Ta zastavna pisma** dobé se vselej po dnevnem kurzu v

**J. C. Mayer-ja menjalnici** v Ljubljani. 178 12-6

Št. 3631.

## Razglas

211 1-1

### o oddaji bikov-plemenjakov belanske (cikaste) pasme.

**Deželni odbor kranjski oddá konec meseca aprila t. l. nekaj bikov-plemenjakov belanske (cikaste) pasme** in sicer v prvi vrsti občinam in le če bi se teh ne oglasilo zadostno število, tudi zasebnim živinorejcem.

Prošnje za biko pšijejo naj se **do 22. aprila t. l.** deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani.

Pogoji, pod katerimi se biki oddadó, so:

1. Bik se mora pravočasno prevzeti v Ljubljani pri Bavarskem dvoru.

2. Pri prevzetju bika mora se zanj plačati **polovica nakupnih stroškov**.

3. Prejemnik bika se ima zavezati, da ga bo imel dve leti za plemo in da povrne po 5 gld. za vsak mesec, če bi ga iz kakoršnegakoli vzroka, vedno pa z dovoljenjem deželnega odbora, pred pretekom 2 let prodal. Nasprotno pa bo deželni odbor dovolil nagrado 20 gld., če se bo bik rabil najmanj 4 mesece čez 2 leti za plemo, za vsak nadaljni mesec pa po 5 gld.

### Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 7. aprila 1894.

**Dobro se izplačljivi papir za nalaganje.**

**6%no**  
**bolgarsko**  
**državno**  
**hipotekarno**  
**posojilo.**

V zlatu obrestljivo in povračljivo.

**Hipotekarno** zagotovljeno s prvo hipoteko na železnici **Ruščuk-Varna** in **Kaspičan-Sofija-Kistendil** in na pristanišča **Burgas** in **Varno**.

**Se more podražiti**, ker te obligacije, stojé še kacic 8 odstotkov pod zlatim pari-kurzom in je torej pričakovati da se jim poviša kurz, posebno ker veliko dohodkov donasajo.

**Popolno davka in pristojbin je prosto** za sedaj in za vso prihodnjost.

**Donaša** po sedanjem kurzu okolu 6%, odstotka.

Po dnevnem kurzu dobi se pri 58 40-10

menjarnišni delniški družbi **„Mercur“**, Dunaj, I. Wollzeile 10.

## Polonica Vilar

v Dobu

**Dr. Štefan Divjak**

zdravnik v Prevojah

**z a r o č e n a.**

Dob, 3. aprila 1894.

212 1

## Za gasilna društva!

Ravnokar je izšla za gasilna društva neizogibno potrebna knjiga:

### Službeni red in vadbeni predpisi za gasilna društva kranjske zaveze,

spisal **A. C. Achtschin**.

Cena tej knjigi znaša za člane gasilnih društev kranjske zaveze 1 krono, za nečlane pa 2 kroni; po pošti 20 vinarjev več.

Naročbe vsprejema podpisane, kateri ima v zalogi tudi sledeče tiskovine za gasilna društva in sicer vse vezane, namreč:

|                           |               |
|---------------------------|---------------|
| <b>Službeni zapisnik</b>  | 1 gld. 55 kr. |
| <b>Sejni zapisnik</b>     | 1 " 40 "      |
| <b>Blagajnična knjiga</b> | 1 " 80 "      |
| <b>Osnovnik</b>           | 1 " 55 "      |

**MAT. GERBER**

(Josip C. Gerber)

204 3-2

založnik trgovine s papirjem in knjigoveznice v Ljubljani.

## Dunajska borza.

Dné 10. aprila.

|                                       |                |
|---------------------------------------|----------------|
| Papirna renta 5%, 16% davka           | 98 gld. 50 kr. |
| Srebrna renta 5%, 16% davka           | 98 " 30 "      |
| Zlata renta 4%, davka prosta          | 119 " 20 "     |
| 4% avstrijska kronina renta, 200 kron | 97 " 95 "      |
| Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld. | 1013 " — "     |
| Kreditne akcijske, 160 gld.           | 353 " 50 "     |
| London, 10 funtov strl.               | 124 " 80 "     |
| Napoleononder (20 fr.)                | 9 " 92 "       |
| Cesarski cekini                       | 5 " 88 "       |
| Nemških mark 100                      | 61 " 12 1/2 "  |

Dné 9. aprila.

|                                                |                 |
|------------------------------------------------|-----------------|
| Ogerska zlata renta 4%                         | 118 gld. 10 kr. |
| Ogerska kronina renta 4%, 200 kron             | 95 " 15 "       |
| 4% državne srečke l. 1854., 250 gld.           | 148 " — "       |
| 5% državne srečke l. 1860., 100 gld.           | 158 " — "       |
| Državne srečke l. 1864., 100 gld.              | 197 " — "       |
| Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4% | 98 " 60 "       |
| 4% kranjsko deželno posojilo                   | 97 " 25 "       |
| Kreditne srečke, 100 gld.                      | 199 " 50 "      |
| St. Genois srečke, 40 gld.                     | 70 " — "        |

|                                                   |                 |
|---------------------------------------------------|-----------------|
| 4% srečke dunajske parobrodne družbe              | 142 gld. 75 kr. |
| Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.             | 18 " 55 "       |
| Rudolfove srečke, 10 gld.                         | 22 " 75 "       |
| Salmove srečke, 40 gld.                           | 74 " — "        |
| Waldsteinove srečke, 20 gld.                      | 50 " — "        |
| Ljubljanske srečke                                | 23 " 25 "       |
| Akcijske anglo-avstrijske banke, 200 gld.         | 152 " — "       |
| Akcijske Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. | 2940 " — "      |
| Akcijske južne železnice, 200 gld. sr.            | 107 " 90 "      |
| Papirnih rubeljev 100                             | 134 " 12 1/2 "  |

#### Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

#### Menjarnišna delniška družba

**„M E R C U R“**  
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariähilferstrasse 74 B.

**Pojasnila** v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

**naloženih glavnice.**